

vallen waar secale niet aangewezen is door het gedilateerd zijn van de baar moeder of door het optreden van bloeding, dergelijke groote giften secale het ostium int. uteri zouden doen sluiten, althans vernauwen, waardoor de ruime afvloed van de lochiën juist zou worden belemmerd. Ook ZANGEMEISTER spreekt niet van secale.

Nijmegen, Juni 1911.

Dr. J. J. L. VAN DEN HORN VAN DEN BOS.

HET HOOFDBESTUURSVOORSTEL IN ZAKE VOORTGEZET ONDERWIJS.

I.

De afdeeling Amsterdam meent, dat een centraal verband tusschen hen, die zich met het voortgezet onderwijs bezighouden, algemeen wordt gewenscht en dat alleen verschil bestaat over de vraag, of dit centrale lichaam in of buiten het Maatschappij-verband moet worden gevestigd. Daarom is de afdeeling van meening, dat de te benoemen commissie deze zaak vooral in praktische richting moet onderzoeken en zij niet van te voren moet worden gebonden door een alleen op theoretische overwegingen en op gevoelsindrukken berustende „principiële” uitspraak der algemeene vergadering.

De afdeeling zal daarom bij voldoende steun op de a. s. algemeene vergadering het volgende subamendement voorstellen op het door het hoofdbestuur geamendeerde voorstel *a* van het hoofdbestuur. De bewoordingen van dat sub-amendement sluiten in, dat de commissie *bij voorkeur* een regeling zal voorstellen binnen het Maatschappij-verband.

De afdeeling stelt dan voor, over de „principiële vraag” niet te doen stemmen en in het gewijzigd voorstel in te voegen de woorden „zoo mogelijk” en weg te laten, wat op „orgaan” volgt, zoodat het voorstel dan aldus luidt:

„De algemeene vergadering drage aan het hoofdbestuur op een commissie te benoemen, die de wijze zal hebben te ontwerpen, waarop „de regeling van het voortgezet geneeskundig onderwijs voor praktische geneesheeren zal kunnen geschieden, zoo mogelijk door een „in de Maatschappij te scheppen orgaan”.

Aangezien dit sub-amendement, om in behandeling te kunnen worden genomen, volgens art. 34 van het huishoudelijk reglement den steun van minstens drie afdeelingen eischt, noodigt „Amsterdam” de afdeelingen, die dit sub-amendement willen steunen, uit, daarvan kennis te geven aan ondergeteekende, eersten secretaris der afdeeling.

Amsterdam, 19 Juni 1911.

Weteringschans 171.

G. DORNSEIFFEN.

II.

Discite moniti.

Nu niemand over het voorstel van het hoofdbestuur inzake voortgezet onderwijs de pen opneemt, voel ik mij genoopt een enkel woord te laten hooren. Niet dat ik bezwaar heb tegen een regeling dezer materie *in* en *door* de Maatschappij, integendeel, maar ik meen te moeten waarschuwen tegen

de wijze, waarop het hoofdbestuur een in wording zijnde vereeniging in onze Maatschappij wil binnen loodsen. Voor het instellen van een dergelijk orgaan zijn goede en klemmende gronden aan te voeren en reeds te lang heeft de Maatschappij gewacht die zaak in eigen handen te nemen 1), maar dat is geen reden om dat doel door desorganisatie te bereiken, door aan de Maatschappij een aanhangsel toe te voegen dat geen verantwoording schuldig is aan de souvereine algemeene vergadering.

Moet dus de beginselvraag 2) of „het voortgezet geneeskundig onderwijs” — . . . „als behoorende tot de taak der Maatschappij door haar niet uit handen mag worden gegeven”, ongetwijfeld bevestigend worden beantwoord, het amendement van het hoofdbestuur op zijn eigen voorstel *a* kan niet worden aanvaard. Want al is daarin slechts sprake van het verleenen van een „grootte mate van zelfstandigheid” 2), in de toelichting klinkt dit geheel anders. Op bldz. 2114 lezen wij: „Het zal noodig zijn een nieuw orgaan voor „dit doel in te stellen. Dit orgaan zal, ten einde steeds doortastend te kunnen „optreden, *vrij* (cursiveering is van mij) zijn om het voortgezet onderwijs te „bevorderen en te *regelen*, zooals het noodig zal achten zonder daarvoor de „goedkeuring van de algemeene vergadering of van het hoofdbestuur te behoeven”.

Het hoofdbestuur stelt dus niet meer of minder voor, dat een volkomen zelfstandig orgaan in het leven te roepen, dat maar in naam bij de Maatschappij behoort en onder haar vlag vaart en verbindt daaraan deze restricties: „*Alleen dan*, wanneer een verzoek tot de regeering moet worden gericht, „zal dit verzoek door het hoofdbestuur namens de Maatschappij dienen te „geschieden”. . . . „En indien finantieele steun der Maatschappij wordt „gevraagd, moet de algemeene vergadering zich daarover kunnen uitspreken”. Mijns bedunkens is de eerste voorwaarde geen inperking van macht, integendeel door den finantieelen steun een versterking en de tweede is dat evenmin, want als er geld wordt gevraagd beslist toch niet de vrager doch de schenker.

Er bestaan nu artsencursussen in Amsterdam en Rotterdam. Deze laatste is dank het krachtig initatief van het bestuur goed geslaagd: dat die heeren, die na tal van jaren arbeids succes hebben op hun werk, zich zomaar niet voetstoots overgeven aan de Maatschappij is hun recht en wanneer zij het openlijk uitspreken, dat zij *de groote mote van zelfstandigheid* als een *absolute* wenschen opgevat te zien, dan kan men hen dat niet euvel duiden; maar het hoofdbestuur had die voorwaarden niet moeten aanvaarden; het hoofdbestuur, dat de statuten en reglementen der Maatschappij moet handhaven en voor haar belangen moet waken, had zich niet met een schotel linzen moeten tevreden stellen.

Wil de Maatschappij de in wording zijnde vereeniging in zich opnemen, dan is dat uitstekend, maar men ga niet zoover als hier wordt voorgesteld en late het nieuwe orgaan onderworpen blijven aan statuten en reglement der Maatschappij en verantwoordelijk aan de algemeene vergadering. Neemt

1) Men denke aan de „eerste hulp bij ongelukken”, bij welke vereeniging de Maatschappij nu door een jaarlijksche contributie nog eenigen invloed hoopt te krijgen.

2) Zie bldz. 2113 bovenaan. *Tijdschrift* van 3 Juni 1911.

de vereeniging i. s. n. die voorwaarden niet aan, dan moeten wij zelf de hand aan den ploeg slaan. Er zijn nog tal van plaatsen in ons land, waar dat onderwijs kan worden georganiseerd; ik noem o. a. 's-Gravenhage, Utrecht, Arnhem, Groningen. De Maatschappij is èn door haar organisatie èn doordat in ons kleine land het veld gemakkelijk is te overzien heel goed in staat deze materie in eigen boezem te regelen.

Men vergeete toch niet, dat hoe krachtig de Maatschappij op het oogenblik ook moge schijnen, de samensmelting van ethische wetenschappelijke en vakbelangen tot één verbond elementen bevat, die niet van nature worden saamgehouden en al hebben vorige hoofdbesturen soms gefaald, door te sterk te centraliseeren de nu voorgenomen stap van decentralisatie gaat te ver en lijkt mij voor de toekomst zeer gevaarlijk.

Conclusie: de algemeene vergadering neme het voorstel *a* van het hoofdbestuur aan, doch verwerpe het amendement, tenzij in plaats van: „grootemate” — worde gelezen „zekere mate van zelfstandigheid”.

Rotterdam, 18 Juni 1911.

F. D. A. C. VAN MOLLI.

BRIEFWISSELING.

VAN 'T HOFF-GEDENKTEEKEN.

Onze lezers vinden in dit nummer van ons *Tijdschrift* een circulaire bijgelegd van het VAN 'T HOFF-comité, ten einde op te wekken tot het geven van een bijdrage voor de stichting van een gedenkteeken ter eere van den onlangs overleden VAN 'T HOFF. Wij behoeven de Nederlandsche geneeskundigen niet er aan te herinneren, welke groote beteekenis het werk van VAN 'T HOFF gehad heeft ook voor de geneeskundige wetenschap.

Moge dan de verwachting van het comité niet beschaamd worden en velen hun steentje bijdragen ter eere van den grooten landsman.

Redactie.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

BERLIJN. — **Schoolartsen.** De Pruisische minister van Onderwijs heeft bepaald, dat het onderzoek van schoolkinderen, met name op het ontbloote lichaam, slechts mag plaats hebben als de ouders niets er tegen hebben; in het algemeen zal het ontblooten van borst en rug hierbij voldoende zijn. Bij de meisjes zal het onderzoek niet onder toezicht van een onderwijzer, maar van een onderwijzeres of een andere geschikte vrouwelijke persoon (de vrouw van den onderwijzer bijv.) plaats hebben. Het onderzoek moet buiten tegenwoordigheid van anders kinderen geschieden, dus in een afzonderlijk vertrek of achter een schut (*Allg. med. Centralz.*).

LONDEN. — **Een minister onder de geneeskundigen.** Het ontwerp-verzekeringwet in Engeland heeft tot enkele gedenkwaardige ge-